

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Nummer 174

winter 2025

Aves Visum

In deze Aves Visum ...

- 6 Inundatie deel Eendragtspoler
- 8 Door de ogen van een uil
- 9 Rotta Jeugd – terugkijken en vooruitzien
- 10 Definitief ontwerp Groene Waterparel
- 12 De Fakkel – Diane Onel aan het woord . .
- 18 Basiskwaliteit Natuur in je woonomgeving
- 20 Rotta insteek Gemeenteraadsverkiezingen 2026

En verder ...

- 4 Van het Bestuur
Van de Redactie
- 5 Hoe ontstaat rijp
- 14 Rotta Natuurwerk – veilig werken
- 15 - Bijdehand – hoe bijen ademen
- Wat opviel in onze natuurparels
Bunzing in het Koornmolengat
- 16 Ruimtelijke ontwikkelingen in
de Noordrand
- 23 Uitnodiging nieuwjaarsreceptie 2026
- 24 Mystery Bird

Voorpagina

Winters tafereeltje in Nederland, alweer een paar jaar geleden . . !
© Arend Hoogeveen

Nieuwe fietsen ouderwetse service

www.reijneveldrijwielen.nl

RIESE & MÜLLER

 FREEBIKE

 CORTINA

 BSP

 QWIC

Zuidplasstraat 4, Moerkapelle • 079 - 593 3388

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

Email info@rotta-natuur.nl

Website <https://www.rotta-natuur.nl>

ANBI RSIN-816580662

Iban NL60 TRIO 0254 40 52 23

KvK Haaglanden, nr. 40464998

Natuur- en Vogelwacht Rotta is een natuurbeschermingsvereniging, actief in het Recreatiegebied Rottemeren en de omliggende gemeenten Zuidplas, Lansingerland en de noordrand van Rotterdam. De vereniging heeft ten doel flora en fauna in het landschappelijk gebied in brede zin te verbeteren en te beschermen. Ook heeft de vereniging het doel om haar leden en geïnteresseerden te informeren over wat de natuur te bieden heeft. De vereniging is opgericht op 9 februari 1982.

Lidmaatschap: minimaal € 12,50 per jaar

Ledenbeheer: leden@rotta-natuur.nl

Bestuur

Voorzitter: Peter Wienbelt - 0651 488 475

email: voorzitter@rotta-natuur.nl

Secretaris: Arie Sonneveld - 0613 564 266

email: secretaris@rotta-natuur.nl

Penningmeester: Cor van de Lustgraaf - 0629 242 769

email: penningmeester@rotta-natuur.nl

Leden:

Marijke den Oudendammer - 0628 518 105

Arend Hoogeveen - 0683 698 450

Bert van den Bulk - 0623 979 172

Marcel Heikens - 0651 546 777

Vertrouwenspersoon:

Josien Hofs - 0612 134 683

Verenigingsgebouw Natuurcentrum Trefpunt Rotta

Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

010 - 521 63 34 (alleen tijdens openingstijden)

Beheerder: Ad Somers - 0639 321 113

email: trefpunt@rotta-natuur.nl

Open: donderdag 10.00 - 15.00 uur

zaterdag 13.00 - 16.00 uur (zie Nieuwsflits)

Aves Visum

Redactie: Josien Hofs, Arend Hoogeveen en Hans Soeterbroek, redactieadres: avesvisum@rotta-natuur.nl.

Aves Visum verschijnt 4 keer per jaar in maart, juni, september en december. Iedereen kan een artikel insturen. De redactie kan om moverende redenen artikelen inkorten, wijzigen of weigeren.

Druk: Editoo, Veenendaal

ROTTA ADVIES- en WERKGROEPEN

Rotta Jeugd

info Rixte Boskma

jeugd@rotta-natuur.nl

Rotta Natuurwerk

Info Rien van der Vorm

natuurwerk@rotta-natuur.nl

Rotta Onderzoek

Info Maurice van Veen

onderzoek@rotta-natuur.nl

Rotta Plantenwerkgroep

info Josien Hofs

plantenwerkgroep@rotta-natuur.nl

Rotta Roofvogelwerkgroep (i.o.)

info Fulco den Hollander

roofvogelwerkgroep@rotta-natuur.nl

Rotta Tuin- en Vogeladvies

Info Rita-Schmidt-Bol

advies@rotta-natuur.nl

Expeditie Rotta

Info Peter Wienbelt

expeditie@rotta-natuur.nl

Rotta ledenavonden

Info Marcel van Veelen

ledenavond@rotta-natuur.nl

Rotta Ledenexcursies

Info Bert van den Bulk

excursies@rotta-natuur.nl

Ruimtelijke Ontwikkelingen

info Arend Hoogeveen | Arie Sonneveld

ruimte@rotta-natuur.nl

Trefpunt Vrijwilligers

Info Annet van der Kooij

trefpunt-op-zaterdag@rotta-natuur.nl

Rotta Communicatie en Website

Info Birgitte Blom

website@rotta-natuur.nl

Van het Bestuur

Het gezegde 'als puntje bij paaltje komt' betekent 'als het erop aankomt' of 'als het op de uitvoering aankomt'. De uitdrukking verwijst naar het moment dat woorden in daden moeten worden omgezet en er een beslissing moet worden genomen. Helaas bekruipt mij vaak het gevoel dat op papier het puntje vaak bij het paaltje komt, maar dat we er dan toch in slagen de uitvoering niet te doen zoals bedoeld was.

Zo werd het Europese plan voor vermindering van de CO₂-uitstoot op het laatste moment afgezwakt naar iets wat nog net te verkopen is op de VN klimaatconferentie in Brazilië. We willen veel, maar we willen er niets voor inleveren. Het moet en en en. Uiteraard kan dat niet, we zullen keuzes moeten maken en dat geldt op wereldschaal maar ook op kleinere schaal in ons land of gemeente.

Soms lijkt elke logica te ontbreken. Zo lees ik in de krant dat volgens een rapport van Deloitte, de schade door de landbouw (akkerbouw, veeteelt en tuinbouw) groter is dan de opbrengsten. Gerekend wordt met de verborgen kosten voor uitstoot van broeikasgassen en stikstof. Ook het verlies van biodiversiteit door agrarische activiteiten loopt flink in de papieren. Natuurlijk kun je niet zomaar de boeren de schuld geven, het komt door de manier waarop we het een en ander georganiseerd hebben.

Zo willen we graag lage prijzen. Toch zullen we moeten veranderen, ook al gaat dat met kleine stappen. Een van die kleine stappen is het versterken van de boerenland-natuur. In de ledenavond van 25 november werden 2 succesvolle projecten van *Rotterdam de Boer op*, waarmee dit wordt bereikt, gepresenteerd. Belangrijk is ook om te laten zien hoe mooi die boerenland- en andere natuur in onze directe omgeving eigenlijk is. Want als je de waarde niet ziet maak je je er niet druk om. De (nieuwe) *Basiscursus Natuur in het Rottemeren-gebied*, welke we volgend jaar starten, kan hier zeker aan bijdragen.

Veel dingen lijken een druppel op de gloeiende plaat, maar laat dat niet de reden zijn om iets niet te doen. Als Rotta dragen we een steentje bij, maar soms komt de vraag of we niet meer moeten doen op bijvoorbeeld milieu gebied. Daar zijn ook vele hete hangijzers zoals oppervlaktewater kwaliteit, PFAS vervuiling, enzovoort.

Onze focus ligt echter op natuur en biodiversiteit in ons eigen werkgebied. Hierbij richten we ons op lokale overheden en organisaties. Aan problemen die op landelijk of Europees niveau moeten worden opgelost kunnen wij weinig bijdragen. Ook blijven wij politiek onafhankelijk, we verbinden ons op geen enkele wijze aan (standpunten van) welke politieke partij dan ook. <<

Bert van den Bulk

Van de Redactie

Voor je er erg in hebt is er weer een jaar voorbij, de tijd vliegt! In dit nummer weer een verscheidenheid aan onderwerpen over de natuur en over ontwikkelingen op het gebied van ruimtelijke ordening.

In dit al drukbevolkte deel van Nederland is men ook altijd nog weer op zoek naar locaties waar gebouwd kan worden. We begrijpen wel dat er een grote behoefte is aan nieuwe woningen, maar we vinden ook dat daarbij een goede balans moet worden gevonden met de schaarse groenblauwe gebieden in de zuidelijke Randstad. Met het oog op de naderende gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026 heeft Rotta een oproep gestuurd naar alle raadsfracties in Lansingerland, Zuidplas en Rotterdam hoe wij vinden dat er met de ruimtelijke omgeving moet worden omgegaan. Op de laatste pagina's kun je onze zienswijze lezen.

Gelukkig is er op dit gebied nog iets positiefs te melden, Naast het spotten van een bunzing in het Korenmolengat, heeft de provincie Zuid-Holland het definitieve concept--ontwerp gepresenteerd voor de inrichting van de Groene Waterparel. Dit 135 ha. grote natuurgebied, een cruciale schakel in de ecologische verbindingzone Krimpenerwaard/Bentwoud, ligt in het middengebied van de Zuidplaspolder vlak naast het nieuw te bouwen dorp Cortelande.

Ook het begrip Basiskwaliteit Natuur krijgt steeds meer voet aan de grond. Het pas uitgebrachte rapport 'Basiskwaliteit Natuur in je Woonomgeving' biedt concrete handvaten voor particulieren en overheden om natuurinclusief te bouwen of bestaande stadsdelen te vergroenen.

Naast de gebruikelijke vaste rubrieken als het Natuurwerk van Rien van der Vorm en de Ruimtelijke Ontwikkelingen in de Noordrand van Jaap van Lien, en interessante weetjes over de ogen van uilen en hoe bijen ademen, wijzen we ook op wat Klaas Verschoor met z'n cameraval in ons natuurpareltje het Koornmolengat heeft vastlegd.

Tot slot, de redactie is inmiddels in gesprek met enkele 'sollicitanten' om de redactie te komen versterken, maar nog steeds kunnen enthousiaste leden zich daarvoor melden. Rest ons nog iedereen fijne kerstdagen en een hele goede jaarwisseling te wensen.

Correctie: in het redactioneel van het septembernummer is ten onrechte de suggestie gewekt dat de burens van de golfbaan, door het plaatsen van de vogelkasten, minder bestrijdingsmiddelen hoeven te gebruiken. Het bevorderen van duurzaamheid en biodiversiteit is al lang onderdeel van het beleid van De Hooge Rotterdamse, we berichtten hier vier jaar geleden nog over in Aves Visum nr.156 (zomer 2021).

HOE ONTSTAAT RIJP

Rijp bestaat uit ijskristallen, de omstandigheden waaronder de ijskristallen vormen bepalen de vorm. Rijp kan verschillende vormen aannemen en lijkt soms wel een kunstwerk van de natuur.

Rijp ontstaat wanneer watermoleculen bevroren oppervlakken tegenkomen. Dit kan gras of een struik zijn, maar ook je muts of jas als deze goed isoleren. Ook een ijzeren hekwerk als op de achtergrond en vliegtuigen kunnen te maken krijgen met rijp als ze bij temperaturen onder nul door dikke wolken vliegen. Verder zijn ook ijsbloemen op een autoraam een bekende vorm van rijp.

Wie goed kijkt kan zien dat rijp niet mooi glad is, maar bestaat uit kleine puntjes. Daarbij geldt, hoe puntiger het oppervlak waar rijp op ontstaat, hoe puntiger de rijp. Dit komt doordat de lucht veel makkelijker langs puntige voorwerpen kan stromen. Het voorwerp vangt als het ware het vocht uit de lucht. Als er een klein beetje wind staat en er zit veel vocht in de lucht, bijvoorbeeld bij mist, dan zullen de ijskristallen tegen de wind in groeien.

Als het mistig is bij temperaturen onder nul, dan bestaat de mist uit hele kleine onderkoelde druppeltjes. De rijpvorming gaat dan veel sneller en als dit een tijd aanhoudt kunnen schitterende vormen ontstaan. De ijslaag kan ook veel dikker worden. Als in de mist veel vervuiling zit kunnen de onderkoelde druppels aan de vuildeeltjes hechten en krijg je (mot)sneeuw uit mist.

Ondanks dat rijp uit ijs bestaat, valt de gladheid bij rijp meestal mee. Vooral objecten die uitsteken en erg koud worden krijgen eerder te maken met rijp. Op bruggen zul je wel veel sneller rijpvorming zien dan op gewone wegen. Zeker houten bruggen kunnen daardoor glad worden. Het voordeel van rijp is dat het zichtbaar is en daardoor is deze vorm van gladheid lang niet zo verraderlijk als gladheid door bevriezing of ijzel. <<

Bron: Weeronline

Inundatie deel Eendragtspolder

In het septembernummer van *Aves Visum* berichtten we ook al over het onder water zetten van een deel van de Eendragtspolder in het kader van een breed onderzoek naar de gevolgen van de klimaatverandering. In *Koers 28*, september 2025, een uitgave van het Erasmus MC, staat het onderstaande artikel.

Veldonderzoek

Ondergelopen polder helpt bij het bestrijden van muggen-overdraagbare ziekten

Anderhalve hectare polder, een grote hoeveelheid water en een groep nieuwsgierige onderzoekers van verschillende universiteiten en wetenschappelijke achtergronden. Dit zijn de benodigdheden voor het beantwoorden van de vraag: hoe beïnvloeden waterbergingen de natuur, de dieren en onze gezondheid?

Door: *Esther Godijn* 1 oktober 2025

Door klimaatverandering krijgen we te maken met langere periodes van hogere temperaturen en droogte, gevolgd door heftige regenval. Piekbergingen – gebieden die tijdelijk onder water kunnen worden gezet – zijn een oplossing om wateroverlast in steden te voorkomen. Maar worden dit geen broedplaatsen voor ziekteverspreiders zoals muggen en trekvogels? En wat betekent dat voor de verspreiding van virussen?

Het water stroomt de Eendragtspolder in

Vorbereidend werk van de onderzoekers

Om daarachter te komen, zetten onderzoekers van verschillende universiteiten, onderzoeksinstituten, overheden en natuurorganisaties afgelopen augustus meer dan een hectare van de Eendragtspolder in Zevenhuizen tijdelijk onder water. Een moment waarop alle betrokkenen drie jaar hebben gewacht, vertelde Maarten Schrama van Universiteit Leiden vlak voor de inundatie – een mooi woord voor onderwaterzetting. ‘Het is ontzettend belangrijk om met al deze partijen samen te werken en te kijken naar de gevolgen van de waterkwaliteit tot aan de beleving van de omwonenden.’

Levend laboratorium

De Eendragtspolder is ontworpen als waterbuffer om Rotterdam te beschermen bij extreme regenval. Het gebied kan vier miljoen kubieke meter water opvangen. Voor het veldonderzoek konden de onderzoekers dus een deel gebruiken als levend laboratorium. ‘We meten de temperatuur, het weer, het gedrag van vogels, het aantal muggen. Alles wordt vastgelegd’, legde onderzoeker Reina Sikkema van Erasmus MC uit, voordat zij samen met Schrama de waterpomp aanzette. ‘We weten dat er door klimaatverandering steeds meer virussen voorkomen, maar we weten niet welk effect zo’n waterberging heeft in relatie tot die virussen. Dat we dit hier kunnen onderzoeken is heel bijzonder.’

Zodra het water de polder inliep, veranderde de omgeving. Tussen het gras bleken ineens veel meer dieren en insecten te zitten dan je op het eerste gezicht zag. Opvallend veel salamanders, mollen en muizen zochten snel naar een droger plekje, soms geholpen door een van de onderzoekers. Anderhalve week later zijn er naast muggen en andere insecten ook veel vogels op de natte polder afgekomen. ‘We merken dat het een plek is waar veel actie op afkomt. We zien kraaien, duiven, steltlopers en nog veel meer soorten’, aldus Schrama. ‘We hebben zelfs een purperkoet gezien.’

Foto: Terwijl het water de polder inloopt, komen er meteen insecten en dieren tevoorschijn

De komst van de vogels is goed nieuws voor het onderzoek: muggen kunnen niet ver vliegen, maar zij wel. Maar welke soorten virussen met zich meedragen en hoever zij daarmee vliegen is nog de vraag. De vogels die op de natte polder afkwamen, kunnen helpen die vragen te beantwoorden. Daarnaast worden ook de kleinere dieren zoals salamanders bestudeerd. Zij dragen geen ziektes bij zich, maar eten wel muggen en kunnen zo een rol spelen in het terugdringen van verspreiding van virussen.

Terwijl het water de polder inloopt, komen er meteen insecten en dieren tevoorschijn.

Er kwamen veel verschillende vogels op de natte polder af

Na het experiment

Het onderzoek in het ondergelopen stuk polder nam ruim twee weken in beslag. In die tijd woonden de onderzoekers in een vakantiehuisje in de buurt. Ze waren van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat bezig met het veldwerk. In waadpakken of op blote voeten. De hoeveelheid data die zij hebben verzameld is daarom enorm. De analyse zal zeker nog maanden duren, maar het experiment is zeker geslaagd.

'De kennis die we hierdoor opdoen, geeft ons de kans om preventief te kunnen handelen en waterbergingsgebieden goed te kunnen ontwerpen. Bijvoorbeeld door beplanting te kiezen die bepaalde diersoorten weert, of gebieden minder aantrekkelijk te maken voor muggen. Zo kunnen we beter voorbereid zijn op een toekomst waarin klimaatverandering en onze reactie daarop onze leefomgeving blijft veranderen', besluit Sikkema.

Dit experiment is een van de Fronrunnerprojecten van het Pandemic and Disaster Preparedness Center (PDPC). Het PDPC is een samenwerkingsverband tussen Erasmus Universiteit Rotterdam, Erasmus MC en TU Delft en is een van de vijf programma's van Convergence om de samenleving voorbereiden op toekomstige rampen en pandemieën. Rotta speelt een rol bij het monitoren van de vogels die het gebied tijdens het experiment bezoeken

Gezondheidsbedreigingen

De focus van het Erasmus MC op vroege diagnostiek, bevolkingsonderzoek en populatiestudies zorgt ervoor dat we snel kunnen reageren op gezondheidsbedreigingen door klimaatverandering, globalisering en leefstijl. We onderzoeken effectieve maatregelen om gezondheidseffecten te voorkomen en te beperken.

Andere partners in dit project zijn: KNMI, Naturalis, GGD Hollands Midden, GGD Rotterdam-Rijnmond, Staatsbosbeheer, Natuur- en Vogelwacht Rotta, Recreatieschap Rottemeren, Universiteit Leiden, Sovon, Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW), Wageningen University & Research (WUR), Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK), Blanes Centre for Advanced Studies (CEAB), Gemeente Rotterdam, Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJN) en Gemeente Zuidplas.

Door de ogen van een uil

De ogen van een uil zijn groot, héél groot. Wie ooit het geluk heeft gehad om oog in oog te staan met een uil, vergeet dat nooit meer. Terwijl hij z'n hoofd majestueus in jouw richting draait, staren zijn prachtige, ronde kijkers je rechtdoorzee aan.

De ogen van een uil lijken niet alleen heel groot, ze zijn dat ook. Tot maar liefst 5% van zijn lichaamsgewicht heeft hij te danken aan zijn ogen! Zouden mensen verhoudingsgewijs even grote ogen hebben, dan liepen we rond met sinaasappels in onze oogkassen. Die grote ogen zijn erg gevoelig en daarom zijn uilen uitgerust met een derde ooglid. Dat is perfect doorzichtig en beschermt de ogen tijdens de jacht, zonder dat de uil ze volledig moet sluiten.

De ogen van een uil zijn niet bolvormig, zoals bij de meeste diersoorten, maar hebben de vorm van een soort 'buis'. Die oogbuis wordt stevig op z'n plaats gehouden in de uilenschedel met langwerpige oogkassen waarin de ogen precies passen. Zijn ogen zitten zelfs zo stevig verankerd in zijn schedelbotten, dat een uil niet in staat is zijn ogen te bewegen. Een uil die wil rondkijken, moet dus zijn volledige hoofd meedraaien. Met z'n 14 nekwervels (mensen hebben er 7) is hij in staat z'n hoofd drie kwartslagen naar links en naar rechts te roteren. Hij kan ook loodrecht omhoog en naar beneden kijken zonder dat zijn schouders in beweging komen.

Omdat hun ogen zo groot zijn, zijn uilen extreem verziend. Ze kunnen heel scherp in de verte kijken, maar dichtbij is alles niet meer dan een waas. Met de borstelachtige veren rondom zijn bek kan een uil wel nabije voorwerpen bestuderen. Uilen hebben ook een erg goed dieptezicht. Dat komt omdat hun ogen naast elkaar staan, zoals bij ons, en ze eenzelfde voorwerp dus langs twee kanten tegelijk kunnen bekijken.

De meeste uilen zijn nachtdieren, ze zijn dus gebaat met een goed zicht in het donker. Daarom bevatten hun ogen vooral veel lichtgevoelige 'staafjes' en aanzienlijk minder kleurgevoelige 'kegeltjes'. Om je een idee te geven: onze ogen zijn uitgerust met zo'n 200.000 staafjes per vierkante millimeter t.o.v. een miljoen bij uilen. Zoals o.a. ook de kat, heeft een uil een 'tapetum lucidum' of reflecterende laag vlak achter het netvlies. Door de reflectie van licht binnenin het oog, kan het dier beter zien in het donker. Tenslotte zorgt een grote pupil ervoor dat veel licht in het oog kan vallen. Gelukkig kunnen uilen hun pupillen ook erg klein maken, waardoor ze overdag niet verblind raken door zonlicht.

Uilen in Nederland hebben drie oogkleuren: zwart (bosuil en kerkuil), oranje (oehoe en ransuil) en geel (ruigpootuil, steenuil, velduil). Er wordt wel eens gezegd dat de oogkleur verraadt wanneer een uil jaagt: gele ogen zijn geschikt om overdag op jacht te gaan, met zwarte ogen zie je uitstekend 's nachts en oranje-ogige uilen zouden in de schemer op strooptocht gaan. Nader onderzoek van oogkleuren versus jachtgewoontes leert ons echter dat het hier om een urban legend gaat. Zowel de oranje-ogige ransuil als de ruigpootuil met felgele kijkers trekken er bijvoorbeeld vooral 's nachts op uit.

Bron: www.onzenatuur.be

Rotta Jeugd

Pionieren in de natuur

Terugkijken en vooruitzien

In december als de meeste bomen kaal zijn en het kerstfeest zich weer aandient, is het goed om terug te kijken naar wat we het afgelopen jaar met de Rangers en Kapoentjes - vanaf nu één groep Rotta Jeugd – in de natuur hebben beleefd. Nou, dat is heel wat. Zoals de foto's laten zien hebben ze heel veel ontdekt en ook geleerd over alles wat er de natuur leeft, groeit en bloeit en ons altijd weer boeit!.

Ook denken we nu al na over waarmee de Rotta Jeugd zich volgend jaar kan uitleven in de natuur rondom het Trefpunt. Het programma staat nog niet helemaal vast, maar zeker is dat we de favoriete excursies weer gaan doen en we bijvoorbeeld ook in de Wiebertjes naar vogels gaan kijken en op een avond vleermuizen gaan spotten. Wanneer wat precies plaatsvindt hoor je nog, maar noteer alvast de zaterdagen op 14 maart, 11 april, 20 juni, 31 oktober en vrijdagavond 11 september.

En wist je dat . . .

- bladeren het hele jaar al de herfstkleuren onder hun groene "jasje" dragen
- bomen in de herfst geen bladgroen meer maken of het zelfs terughalen
- wij daardoor in de herfst het geel, oranje en bruin van de bladeren zien.
- kruisspinnen in 20 minuten hun web kunnen maken
- de spiraaldraden in hun web kleine druppeltjes kleefstof bevatten
- ze daarmee wel zo'n 20 tot 25 prooien per dag kunnen vangen.

Kijk ook op de website www.rotta-natuur.nl wanneer er weer een excursie is voor de Rotta Jeugd! Ga je net naar de basisschool, kom dan eens gezellig met je vader, moeder, opa of oma naar het Trefpunt. Je bent van harte welkom!

Definitief ontwerp Groene Waterparel

© Mark van Veen - bijzondere vegetatie in de Groene Waterparel

Arend Hoogeveen

Op 15 oktober presenteerde de provincie Zuid-Holland het definitieve ontwerp voor de (her)inrichting van de Groene Waterparel als (toekomstig) natuurgebied. De Groene Waterparel ligt in het Middengebied van de Zuidplaspolder ten zuidoosten van het nieuw te bouwen dorp Cortelande langs de A20 tussen de Tweede Tochtweg en de Middelweg.

De provincie Zuid-Holland heeft dit gebied in het Natuurnetwerk Nederland geplaatst. Tweederde deel van dit 135 hectare grote gebied is in het bezit van de provincie, de overige gronden zijn van particulieren. Dit natuurgebied is op termijn een belangrijke schakel in de ecologische verbinding tussen de Krimpenerwaard/Groene Hart van Holland en het Rottemerengebied/Bentwoud.

Uitgangspunt bij het ontwerp is vooral om de natuur er haar gang laten gaan, wel worden om de biodiversiteit te bevorderen verspreid over het gebied bomen en struiken aangeplant. Daarmee wordt eigenlijk opnieuw het boerenlandschap van vroeger beoogd. Een biodivers en rijk gebied zoals dat 100 jaar geleden was en een stapsteen in het Natuurnetwerk Nederland. Bewust is gekozen om de toegankelijkheid te beperken, er komt slechts een struinp pad doorheen en rondom worden geen parkeerplaatsen aangelegd.

Katteklei

De Groene Waterparel is uniek: het is de enige plek in Zuid-Holland met katteklei in de bodem. Honderd jaar

Positie Groene Waterparel

geleden was hier een oud Nederlands boerenlandschap vol planten, bloemen, insecten en kleine dieren. De kerngebieden met katteklei worden zo ingericht dat daar zich de voor die grondsoort karakteristieke plantensoorten kunnen ontwikkelen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan naaldwaterbies (*Eleocharis acicularis*), vlottende bies

(Eleogiton fluitans), kleinste egelskop (Sparganium natans), knolrus (Juncus bulbosus) en gewone waternavel (Hydrocotyle vulgaris): (zeldzame) soorten die indicatief zijn voor zure tot zwak gebufferde, voedselarme wateren.

Wat is katteklei

Katteklei vormt zich in gronden die ijzerverbindingen, bijvoorbeeld het mineraal pyriet, bevatten. Wanneer deze gronden aan lucht worden blootgesteld, zoals bij drainage, vormt zich zwavelzuur. Dit gebeurde vroeger veelvuldig bij het leegpompen van de polders. Katteklei kan er veelkleurig uitzien met tinten van zwart, bruin, grijs, blauw, oranje en geel. De naam katteklei zou een verkuiste vorm zijn van kattenpoep waarmee boeren de geur, kleur en textuur van de grond vergeleken. Ook wordt de naam wel verklaard als een verwijzing naar de activiteiten van heksen of katten, die men voor de verslechtering van de bodem verantwoordelijk hield.

te creëren en worden er sloten gebaggerd om natuurvriendelijke oevers en stroken veenmoeras te realiseren.

Hoe nu verder

Het ontwerp is nu definitief, in 2026 wordt vooral gewerkt aan het voorbereiden en aanvragen van vergunning, het opstellen van het bestek en uitzetten van aanbestedingen en eventueel nog nader onderzoek, de feitelijke inrichting staat gepland in 2027. Bij de voorbereiding om te komen tot het definitieve ontwerp is Rotta, als participant in het Platform Mooi Zuidplas, nauw betrokken geweest. Ook hebben we aangegeven bij de werkzaamheden naar de realisatie in 2027 betrokken te willen zijn.

Noot

De functionaliteit van de Groene Waterparel als ecologische verbindingzone hangt nauw samen met de aangrenzende Groene Schakel. De inrichting hiervan is de verantwoordelijkheid van de gemeente Zuidplas. Zo de plannen voor de ontwikkeling van het Middengebied er nu uitzien, richt de gemeente zich primair op de bouw van het nieuwe dorp Cortelande. Naar onze inschatting is de herinrichting van de Groene Schakel als ecologische verbindingzone voorlopig niet in beeld, te meer de meeste gronden aldaar in particulier bezit zijn. <<

Bronnen: Provincie Zuid-Holland
Wageningen Universiteit en Research

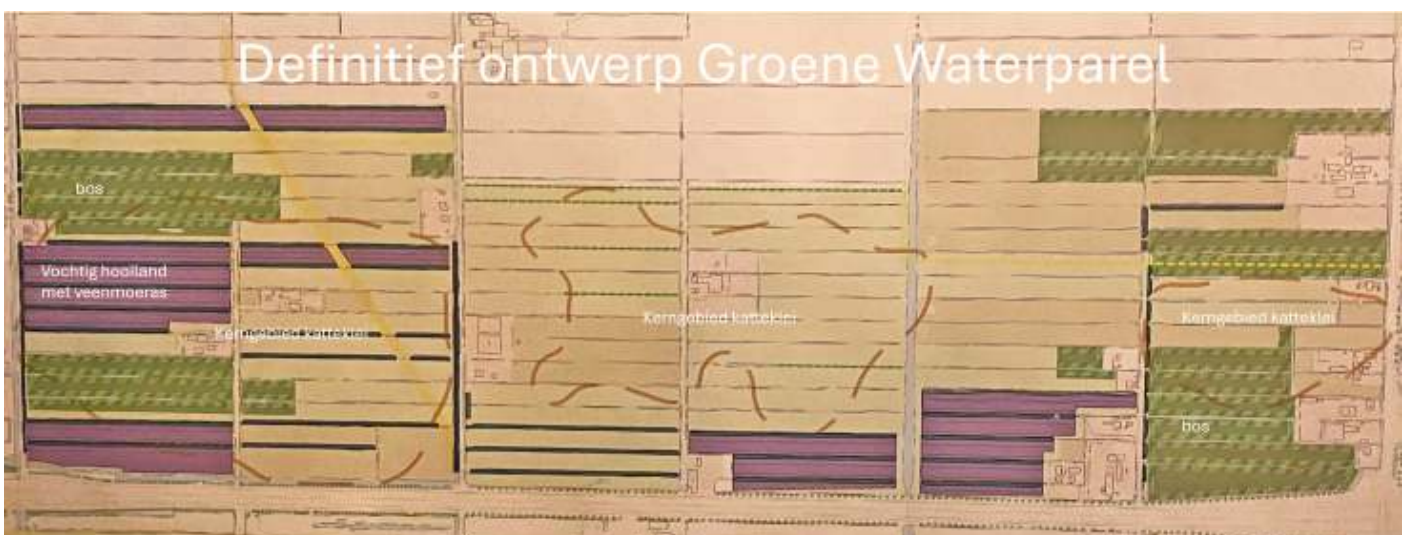
Otter en ringslang

In het ontwerp zet de provincie in op een leefgebied van de otter en ringslang. Deze twee diersoorten vragen om een specifieke ecologische habitat. Het is niet de bedoeling dat er een otterfamilie wordt uitgezet, het dier moet zelf de weg vinden naar de Groene Waterparel. 'De provincie heeft daar wel vertrouwen in. De otter is van een opportunistisch soort, waarbij het glas altijd halfvol is'. Hiertoe wordt in het meest zuidelijke deel van het gebied het waterpeil zo'n 30 cm. opgehoogd om vochtig hooiland

Toekomstbeeld in de Groene Waterparel !?

Otter © Klaas Vledder

DE FAKKEL

Een Rotta-lid verhaalt over een persoonlijke ervaring in de natuur en wat dat bij hem of haar heeft losgemaakt. De fakkel wordt steeds aan een ander lid overgedragen die ons in de volgende Aves Visum zijn of haar (natuur) roerselen mee laat beleven.

*Diane Onel
aan het woord . . .*

Ik ben op een stormachtige dag geboren in het (oude) Sint Franciscus Gasthuis en opgegroeid aan de Wollefoppenweg in Zevenhuizen, wat tegenwoordig Rotterdam Nesselande is. Mijn moeder woont er nog steeds. In mijn jeugd werd Ommoord net gebouwd en Zevenkamp en Nesselande bestonden nog niet. We woonden dus midden tussen de weilanden.

Er was (en is) een aardige tuin; met m'n zusje en de buurkinderen hebben we dan ook veel buiten gespeeld. We

Met mijn vader op verkenning in de natuur, lang geleden.

Ik maai zelfs om sommige plantjes heen en laat 'onkruid' staan.

gingen vaak naar een boerderij verderop de weg waar we ons prima konden vermaken. En naar huis de volle melkbus mee.

Mijn vader vond het ook heerlijk buiten en kon daar erg van genieten naast zijn drukke baan, hij probeerde dat aan ons door te geven. Hij heeft ons de "basis" vogel- en plantennamen geleerd. Zijn vogel- en plantenboeken staan nu bij mij in de boekenkast.

Helaas is hij vrij jong overleden, daarna heb ik het onderhouden van de tuin op me genomen en dat doe ik nog steeds. Ik woon zelf in Ommoord en heb alleen een balkon, ik kom nog graag naar de Wollefoppenweg. Ik heb ook een aantal jaar in Noord

Holland gewerkt en gewoon maar ben alweer een flinke poos terug in mijn geboortestad.

Ik houd er erg van om buiten te zijn en wandel bijna elke dag wel een stuk (je).

Doordat ik niet meer kon hardlopen vanwege een hardnekkige blessure ben ik een paar jaar geleden gaan zwemmen. In de zomer probeer ik buiten te zwemmen in de Zevenhuzerplas. Ook doe ik nog een beetje aan fitness.

Ik ben al een aardig poosje lid van Rotta en heb aantal jaar geleden de vogelcursus gedaan. Dit jaar wilde ik wat meer actief worden en ben ik tijdens een Rotta expeditie in aanraking gekomen met dames die zeer

enthousiast waren over het natuurwerk.

Dat wilde ik ook wel eens proberen! En zo ben ik bij de natuurwerkgroep terechtgekomen. Elke donderdagochtend lekker buiten in de natuur werken zoveel je kan en wil. Ik ben begonnen met het knotten van wilgen, vervolgens het bestrijden van de reuzenberenklauw en nu vooral het maaien van het riet. En o ja, ook nog boompjes gepoot in het Nessebos.

Tijdens het planten van de boompjes hoorde ik dat er nog een plekje vrij was bij de plantencursus. Gelukkig was ik net op tijd om mee te kunnen doen. Na de eerste les dacht ik 'waar ben ik aan begonnen', het was totaal anders dan ik me had voorgesteld, maar na de eerste schrik vond ik het heel leuk. Voorlopig weet ik nog meer niet dan wel, maar zo blijft er wat te ontdekken! Ik dacht altijd bijvoorbeeld 'een boterbloem is een boterbloem' maar er zijn van veel planten verschillende soorten.

'Verdwaald' tussen de reuzen berenklauwen

Ik ben ook maar meteen met de plantenwerkgroep mee gaan doen, wat ik erg leuk vind. Ik probeer nu tijdens het wandelen beter om me heen te kijken en in de tuin van m'n moeder zie ik ineens veel meer. Ik maai zelfs om sommige plantjes heen en laat 'onkruid' staan. Volgend jaar wil ik proberen stukjes helemaal niet te maaien maar ik weet niet of mijn moeder het daar mee eens is!

Ik hoop nog lang actief te kunnen blijven bij het natuurwerk en de plantenwerkgroep. Ook de expedities vind ik erg leuk en probeer ik zoveel mogelijk mee te doen. <<

De Fakkels geef ik door aan Kees Verhoeff

Nieuw

Basiscursus Natuur in het Rottemerengebied

Wat je graag zou willen weten over de natuur in je eigen omgeving

Ben je graag buiten en zou je wel wat meer willen weten over wat je allemaal hoort en ziet vliegen, fladderen, groeien en bloeien? Dan is de Basiscursus Natuur in het Rottemerengebied wellicht iets voor je. Vanuit een overzicht over het hele gebied wordt er per avond door ervaren Rotta-leden ingegaan op een deel, zoals de polder, een plas-drasgebied, de bosachtige omgevingen, etc.

De cursus wordt gegeven op zes woensdaggonden, om de week tussen 11 februari en 22 april. De kosten zijn € 50,- voor leden van Rotta en € 62,50 voor niet-leden. Kijk op onze website www.rotta-natuur.nl voor het inschrijfformulier. We hebben plaats voor 30 cursisten, op volgorde van binnenkomst.

Rotta natuurwerk

Rien van der Vorm

Veilig werken in de natuur

Ook de natuurwerkers van Rotta moeten bij hun werk rekening houden met veiligheid, een ongelukje komt gelukkig weinig voor, maar alertheid blijft geboden.

Volgens gerechtelijke uitspraken is het bestuur van een vereniging aansprakelijk bij een ongeval met een van de vrijwilligers, in welke vorm dan ook. De Arbowet is ook voor ons leidend, wel in mindere mate dan in de professionele wereld, maar er wordt wel vereist dat de vrijwilligers voldoende kennis hebben om veilig te kunnen werken.

Ieder jaar voordat het winterzaagwerk van start gaat, komen we in het Trefpunt bijeen - een toolmeting - om de belangrijkste aandachtspunten op het gebied van veilig werken te benadrukken. Ook dit jaar heeft Piet Neeleman op de hem kenmerkende wijze ons weer op mogelijke problemen gewezen en, nog belangrijker, hoe te handelen wanneer een dergelijke situatie zich voordoet. Uitgangspunt is dat iedereen zelf verantwoordelijk is voor zijn doen en laten bij het zagen, maaien, het werken met een riek enzovoort. En daarbij een ander aanspreken op een onveilige werksituatie spreekt voor zich.

Een ieder mag met handgereedschap zoals een zaag, zeis of takkenschaar werken, mits de elementaire veiligheidsmiddelen gebruikt worden. Stevig schoeisel en kleding is al een goed begin, het gebruik van werkhandschoenen en (veiligheids)bril wordt sterk aanbevolen. De coördinator zorgt ervoor dat er op werkplek altijd een verbanddoos voorhanden is en een kaart met telefoonnummers van noodhulpdiensten voor medische of andere hulp.

Het gemechaniseerde gereedschap, zoals bijvoorbeeld een kettingzaag of maaimachine, mag alleen gebruikt worden door ervaren mensen, die daarvoor aangewezen zijn door de coördinatoren. Het werken met sommige gereedschappen mag alleen als de betrokken vrijwilliger daarvoor een certificaat heeft behaald. Zo is het bijvoorbeeld verplicht bij het werken met een kettingzaag veiligheidskleding te dragen: zaagbroek, helm met scherm, gehoorbescherming en stevig schoeisel.

Rotta stelt alle benodigde veiligheidsmiddelen beschikbaar voor de vrijwilligers. In de werkschuur bij het Tref-

punt staan zes opbergboxen waarin de felgekleurde hesjes, helmen, brillen enzovoort voorhanden zijn. Voor het varen met de werkboot zijn 4 zwemvesten aanwezig.

Veiligheid voor alles

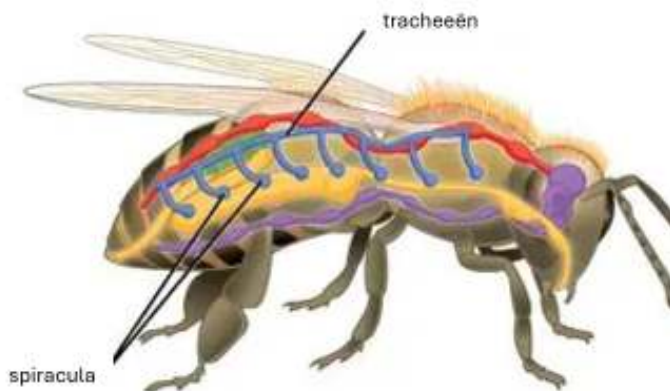
De verbanddozen zijn weer up-to-date gemaakt voor het lenigen van de nood bij kleine verwondingen. Nieuw in deze dozen zijn middelen voor het behandelen van een of meerdere wespsteken (komt in de herfst nogal eens voor), en ook voor het verwijderen van teken is in iedere verbanddoos voorzien.

Zoals gezegd, er gebeuren – gelukkig – weinig ongelukken, soms een pleister plakken op een opgehaalde vinger. Laten we proberen dat zo te houden, de aandacht mag nooit verslappen. Wees je bewust van je eigen werkwijze om veilig te werken en let daarbij ook een beetje op de maaier, zager of knotter naast je! <<

Bijdehand! Hoe bijen ademen

Het ademhalingsstelsel van bijen speelt een essentiële rol bij hun vliegvermogen. Tijdens de vlucht hebben bijen een continue toevoer van zuurstof nodig om energie te genereren en hun spieren aan te drijven. Als bijen geen zuurstof krijgen, sterven ze binnen enkele minuten.

Het ademhalingsstelsel van bijen is anders dan dat van mensen. Bijen ademen door kleine openingen op hun lichaam genaamd spiracula. Deze spiracula laten lucht binnen die zich direct verspreidt via buisjes - tracheeën - naar de cellen. Hierdoor kunnen bijen efficiënter zuurstof

opnemen en gebruiken voor hun stofwisseling. Er vindt dus geen gasuitwisseling plaats in de bloedbaan, zoals bij zoogdieren. Dit unieke ademhalingsstelsel van bijen is aangepast aan hun levensstijl en maakt hen uiterst geschikt voor hun actieve en drukke rol in de korf.

Bijen reguleren hun ademhaling door spierbewegingen die de opening en sluiting van hun lichaamsspieren beheersen. Door deze bewegingen kunnen ze de luchtstroom regelen en zo de in- en uitademing beheren. Dit stelt hen in staat om zich aan te passen aan de verschillende behoeften van hun stofwisseling en omgeving. Bijen ademen koolstofdioxide uit door hun stofwisselingsproces. Tijdens het vliegen produceren ze CO₂. Deze koolstofdioxide wordt uit hun lichaam vrijgegeven. Het uitademen van CO₂ helpt bijen om hun stofwisseling in balans te houden.

Factoren zoals luchtvervuiling en pesticiden kunnen het ademhalingsstelsel van bijen beïnvloeden. Chemicaliën kunnen de luchtwegen irriteren en hun vermogen om zuurstof op te nemen verminderen. Ook verandering in klimaat en temperatuur kan de ademhaling beïnvloeden, waardoor ze minder efficiënt kunnen functioneren. << www.bijenblog.nl

Wat opviel in onze natuurparels

En weer had Klaas Verschoor een 'schot in de roos' met zijn cameraval in het Koornmolengat. Dit keer dook er zomaar een bunzing op.

De bunzing is te herkennen aan een 'boevenmasker' van zwarte haren rondom zijn ogen met daaromheen een band van witte of gelige haren. Hij heeft een chocoladebruine vacht waar de lichtere ondervacht doorheen schijnt.

De bunzing is een landroofdier. Alles wat er aan prooidier voor zijn neus komt, probeert hij te pakken. Zijn menu is heel breed, met konijnen, hazen, muizen, vogels, insecten, amfibieën, reptielen en zo meer. Het slimme is dat hij per prooi zijn vangtechniek aanpast. Zo grijpt hij een kikker in de nek, een muis bij de kop en een konijn in neus of nek.

Een ander slimigheidje is dat hij een appeltje voor de dorst bewaart. Hij legt een 'voorraadkast' aan onder de grond, in een graspol of in een boomholte. Om te zorgen

dat de voorraad vers blijft, bijt hij de prooi in de rug en verlamt deze, maar doodt nog niet. Zijn menu vult de bunzing trouwens wel aan met fruit en bessen, 100 procent vleeseter is hij dus niet. In het wild worden bunzings maximaal vier tot vijf jaar oud.

Wel zo'n 50 centimeter ver kunnen bunzingen hun secreet oftewel afscheiding spuiten, als ze zich bedreigd voelen. Ze doen dit niet alleen om zich te verdedigen maar ook om hun territorium af te bakenen. Nu weet je meteen waar de uitdrukking 'stinken als een bunzing' vandaan komt! <<

Ruimtelijke Ontwikkelingen in de Noordrand

Jaap van Lien

Dit overzicht schrijf ik op een moment dat er beweging is gekomen in diverse lang lopende zaken. Het bewijs dat geduld een schone zaak is. Soms vraag je je natuurlijk af of dat echt wel klopt. Hieronder een paar voorbeelden dat het (soms) echt waar is! Eén heet hangijzer sla ik over: de discussie over de bouw van windmolens. Die is nog volop gaande, dat komt een volgende keer!

Omgevingsvisie 2.0 van Lansingerland

Vorige maand heeft de gemeenteraad van Lansingerland eindelijk de omgevingsvisie 2.0 definitief vastgesteld! Er zijn wat aanpassingen geweest die niets van doen hebben met de delen van de visie die voor ons van belang zijn. Onze lokale Heraut heeft duidelijk weergegeven waar het dan allemaal wel omging. Ik laat dat hier rusten. Voor ons was van belang dat de visie nu eindelijk definitief over de eindstreep kwam. Het betekent dat er nu gewerkt kan worden aan het omgevingsplan. Dat moet de uitvoering van de plannen concreet maken. Die plannen zijn, als het over de leefomgeving van mensen, planten en dieren gaat, zaken waar wij op allerlei manieren bij betrokken zijn. Een goed voorbeeld is het Triangelpark, de verbinding tussen het Lage Bergse Bos en Park de Polder. er moet een park komen. In het omgevingsplan wordt dat voornemen uitgewerkt. Ik kom er nog op terug.

A16 Rotterdam/Bergschenhoek

Eindelijk een onderwerp dat in het archief kan. Kijk maar naar de foto's op de pagina hiernaast! De weg is tot onze tevredenheid aangelegd. Om een paar dingen te noemen: de polder Schieveen is duidelijk door een beplante dijk gescheiden van de snelweg, het Schiebroekse Park en de Vlinderstrik zijn veilig verborgen achter hoge heuvels, de gebieden zijn verbonden met elkaar, ook ecologisch, door het recreaduct. De tunnel is volledig in gebruik en wij wandelen er met plezier over heen. Deze winter moet nog de resterende beplanting aangebracht worden, dan is het karwei echt klaar. Eén onderdeel loopt wat achter, de beplanting van de strook langs de Rotte in Terbregge. Rotterdam heeft daar de regie en het gaat vast wel goed komen. We zijn er gelukkig wel bij betrokken want een brede, mooi beplante strook langs de Rotte op die plek heeft een belangrijke ecologische waarde. Wat de snelweg betreft denken wij vanzelfsprekend ook met heel veel plezier terug aan de inzet van de ecooloog die namens de aannemer de bouw heeft begeleid en op allerlei momenten en plekken voorzieningen heeft getroffen om de natuur zoveel mogelijk te beschermen. Denk alleen al aan de groene schermen voor de vleermuizen over het tracé in het bos! Bij de feestelijke opening van de tunnel was er dan ook heel veel waardering voor het eindresultaat.

Triangelpark

Het Triangelpark aan weerszijden van de nieuwe snelweg tussen Bergweg-Zuid en de N209 is één van de plannen die zijn opgenomen in de omgevingsvisie van de gemeente Lansingerland. Uiteindelijk gaat het om het hele gebied

tussen de Bergweg en de N209. Prioriteit krijgt het gedeelte ten noorden van de nieuwe snelweg, langs de Duikersloot. Voor ons het meest urgente deel, omdat dat deel de ecologische verbinding vormt tussen het Lage Bergse Bos en Park de Polder/Vlinderstrik. Juist de zone langs de Duikersloot wordt ecologisch heel belangrijk. Aan beide zijden van deze watergang zijn er onder de N209 mogelijkheden voor kleine viervoeters om met droge voeten Park de Polder te bereiken. De Groene Boog (aannemer van de snelweg) heeft er met veel fantasie nog een extraatje aan toegevoegd. Niet alleen enorme constructies kunnen ze aan, maar ook een bescheiden bruggetje levert geen problemen op. Met heel veel plezier denken we dan ook, zoals al gezegd, terug aan de inzet van hun ecooloog: Jeroen bedankt!

Molenstomp Lies Frankenweg

Begonnen is met het bouwrijp maken van het voormalige terrein van de molenstomp. Op 4 na, zijn alle bomen verwijderd. Dat blijft niet zo. Onderdeel van de plannen is dat er veel bomen en groen terug komen. In een gesprek met de projectleiding van dit deel van de Westpolder hebben wij te horen gekregen hoe het gebied ingericht en beplant gaat worden. Er wordt op allerlei manier rekening gehouden met onze wensen. Die gaan er vooral om dat de ecologische functie van de watergang en het aangrenzende gebied in combinatie met natuurvriendelijke oevers in tact blijft. <<

De aanleg van de nieuwe A16/A13 startte in februari 2019 en vanaf oktober 2025 rijden de auto's in de tunnel onder de Rotte en het Lage Bergse Bos door. Zes jaar lang is er met man en macht aan gewerkt, waarbij je soms dacht 'komt het allemaal wel goed?' Maar, zie de onderste foto, het is aangelegd zoals toegezegd en afgesproken. De bomen zijn nog klein, maar over een paar jaar is er een volwaardig natuur- en recreatiegebied met voor elk wat wils.

SAMEN VOOR
BIODIVERSITEIT

Basiskwaliteit
Natuur

Basiskwaliteit Natuur in je woonomgeving

Josien Hofa

We wonen bijna allemaal in een meer of minder dichtbebouwde omgeving. Toch is daar ook veel natuur te ontdekken, in tuinen, parkjes, singels, bermen, en zelfs tussen de straatstenen. Basiskwaliteit Natuur heeft een eerste rapport uitgebracht, en dat is geheel gewijd aan natuur in bebouwde kommen. Het gaat in deze toolkit om een meetbaar kwaliteitsniveau, af te meten aan soorten die voor het betreffende gebied kenmerkend zijn. Het gaat daarbij dus niet om zeldzaamheden of uitzonderingen. De aanwezigheid van de purperkoet hoort er dan ook niet bij.

Van groene bedoelingen naar concrete richtlijnen

De handreiking probeert woorden als 'natuurinclusief' en 'biodivers' concreet te maken. Het koppelt stedelijke gebiedstypen – zoals dorpskern, woonwijk of bedrijventerrein – aan streefwaarden voor bijvoorbeeld boomkroonbedekking, onverhard oppervlak en water. Zo wordt voor woonwijken een gemiddelde boomkroonbedekking van 30 procent genoemd, en minstens 20 procent onverhard oppervlak. In kernen waar ruimte schaars is, kan dat deels worden ingevuld met gevelgroen of daktuinen. Bedrijventerreinen kennen andere accenten: daar is vaak ruimte voor groendaken en brede bermen. De richtlijnen zijn niet juridisch bindend, maar bedoeld als toets- en ontwerpkader. Ze maken zichtbaar waar winst te halen valt en helpen om natuurdoelen te verbinden met thema's als klimaatadaptatie en gezondheid.

Soorten als graadmeter

Een belangrijk onderdeel van de handreiking is het gebruik van gidssoorten – herkenbare dieren die dienen als graadmeter voor de kwaliteit van de stedelijke natuur. De huismus, gierzwaluw, egel en gewone dwergvleermuis staan daarin centraal. Als zij zich kunnen handhaven, is de kans groot dat ook andere soorten profiteren. De leefruimte van deze soorten is kwetsbaar: nestplekken verdwijnen bij renovatie, tuinen worden versteend en verlichting verstoort de nachtelijke routes van vleermuizen. Door gericht maatregelen te nemen – zoals neststenen in gevels, donkere verbindingroutes en doorgangen in schuttingen – kunnen bestaande populaties behouden blijven.

Volgens de handreiking is de aanpak niet alleen goed voor dieren. Meer groen en water zorgt ook voor koelte op hete dagen, opvang van regenwater en ruimte voor ontmoeting. Dat maakt natuur niet alleen een ecologisch, maar ook een sociaal onderwerp.

Ruimte maken in een volle omgeving

De toepassing van de richtlijnen blijkt in de praktijk soms zoeken. In compacte dorpskernen is weinig plaats voor extra bomen, terwijl bedrijventerreinen vaak te veel verharding kennen. In verschillende gemeenten wordt daarom geëxperimenteerd met combinaties. bijvoorbeeld halfverharding die water doorlaat, groene erfafscheidingen in plaats van schuttingen, en parkeerplaatsen die tegelijk wadi of bloemrijk grasveld zijn.

Ook het beheer blijkt bepalend. Gefaseerd maaien, geen pesticiden gebruiken en ruimte laten voor spontane vegetatie zijn volgens de handreiking noodzakelijke stappen om biodiversiteit vast te houden. Zonder dat beheer verliezen maatregelen snel hun effect.

Samen verantwoordelijkheid nemen

De handreiking richt zich niet alleen op gemeenten of ontwerpers. Ook bewoners spelen een rol: tuinen vergroenen, gevels beplanten, regenwater opvangen of een doorgang maken voor egels bijvoorbeeld. Zo ontstaat stap voor stap een levende bebouwde omgeving, waarin natuur zich kan herstellen. Basiskwaliteit Natuur is geen einddoel, maar een hulpmiddel om keuzes te onderbouwen.

Basiskwaliteit Natuur, kortweg BKN, is ontwikkeld door een consortium bestaande uit Stichting Delta-plan Biodiversiteitsherstel, Naturalis, SoortenNL, Sovon Vogelonderzoek Nederland, Vogelbescherming Nederland en Wageningen University & Research in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Rotta-gebied

De omgeving die we tot het werkgebied van Rotta rekenen is niet helemaal eenduidig, het heeft kenmerken van veenlandschap en van kleilandschap. Er moet uiteraard ook rekening gehouden worden met de zogenoemde abiotische factoren als weer/klimaat, luchtkwaliteit, water- en bodemverontreiniging etc.

Het veenlandschap komt voor in de laaggelegen delen van Nederland waar veen zich heeft gevormd op een ondergrond van zeeklei. De bodem is nat, organisch en gevoelig voor verdroging. Het landschap is sterk verweven met water: open water, sloten en vaarten zijn kenmerkend. De vegetatie is aangepast aan de natte, voedselrijke omstandigheden. Natuurlijke elementen zijn natte moerassen, moerasbossen met wilg en els, natte kruidenrijke graslanden en veenvegetatie. Op iets drogere plekken kunnen kruidenrijke vegetaties en bloeiende struiken zoals meidoorn voorkomen. Binnen het bebouwd gebied is het behoud van deze waterstructuren en natte vegetaties essentieel om aan te sluiten bij de gebiedseigen ecologie van het veenlandschap.

Voor bebouwde gebieden in het veenlandschap is water sturend: de bodem moet waterverzadigd blijven om verdere afbraak en inklinking te voorkomen. Daarom is het belangrijk om open water met natuurvriendelijke oevers te integreren in de inrichting. Waar mogelijk krijgt drijvende vegetatie de ruimte. Op de drogere delen kunnen kruidenrijke vegetaties, bloeiende struiken zoals meidoorn en boomsoorten zoals els en wilg worden toegepast. De bodem is vaak verhard met wegen, pleinen, paden, parkeerplaatsen. Ook daar kan met de juiste interventies veel gedaan worden. Denk aan vergroening van pleinen, open structuur op parkeerplaatsen zodat het water weg kan, en goed bermbeheer volgens de Kleurkeur adviezen.

Van nature is het gebied vlak en niet opgehoogd. Als de bodem in de bebouwde omgeving wel is verhoogd, is het belangrijk om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de omgeving. Dit kan door aan te sluiten bij de kenmerken van het zeekleilandschap of bedijkte delen van het rivie-

renlandschap. Met een hoge grondwaterstand, bodemopbouw van het veenlandschap en gebiedseigen vegetatie kan het bebouwde gebied bijdragen aan de instandhouding van de algemene soorten van Basiskwaliteit Natuur in het veenlandschap.

Indicatorsoorten

Voor ons landschapstype zijn soorten geselecteerd die hier algemeen zijn of waren. De aanwezigheid van deze soorten kan gebruikt worden om te toetsen of de gewenste condities (inrichting, abiotiek en beheer) ook een positief effect hebben op de biodiversiteit. In de tabel hieronder staan voorbeelden van indicatorsoorten die het meest geschikt zijn als ambassadeurs voor Basiskwaliteit Natuur.

amfibieën	meerkikker, rugstreeppad
bijen	sachembij, gewone wolbij
dagvlinders	boomblauwtje, gehakelde aurelia, icarusblauwtje
korstmossen	witstippelschildmos
nachtvlinders	oranje bruinbandspanner
paddestoelen	straatchampignon
sprinkhanen/krekels	boomsprinkhaan
vaatplanten	look-zonder-look, peen, veldlathyrus
broedvogels	gierzwaluw, kauw, merel, tjiftjaf, turkse tortel, winterkoning
wintervogels	ekster, fuut, huismus, kauw, koolmees, merel, pimpelmees, turkse tortel
zoogdieren	meervleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis

Voor dit artikel is geput uit de delen van het rapport die op ons gebied betrekking hebben, en uit een artikel op Nature Today van 22 oktober 2025. Het rapport is rijkelijk geïllustreerd met foto's en tabellen, en is te lezen op <https://www.samenvoerbiodiversiteit.nl/toolbox/basiskwaliteit-natuur/rapport-basiskwaliteit-natuur-bebouwde-omgeving.pdf>

Gemeenteraadsverkiezingen maart 2026

Volgend jaar maart zijn in alle gemeenten de verkiezingen voor een nieuwe gemeenteraad. Dat lijkt nog ver weg, maar Rotta denkt graag vooruit. In deze periode (vierde kwartaal 2025) zijn alle partijen druk met het opstellen van hun verkiezingsprogramma en wij zijn van mening dat hierin een stevige paragraaf over natuur, duurzaamheid en biodiversiteit opgenomen dient te worden.

Om de verschillende raadsfracties daartoe te inspireren hebben wij afgelopen september aan alle raadsfracties in Lansingerland, Zuidplas en Rotterdam onze ideeën hierover toegestuurd. Nu maar hopen dat de lokale politici ook die mening zijn toegedaan en die in hun verkiezingsprogramma ook zo krachtig verwoorden.

Dit zijn onze speerpunten ten aanzien van het behoud, versterking en beheer van de natuur, het landschap en de cultuurhistorische waarden in onze regio:

bij stedelijke vernieuwingen:

- **Natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen** is de norm voor nieuwbouw. Bewoners worden tijdig betrokken om actief mee te doen en om bijvoorbeeld verstening van tuinen te voorkomen.
- Behoud, bescherming en versterking van de schaarse en kwetsbare natuur binnen de bebouwde kommen.
- Meer groen in de stad, groene parkeerplaatsen en duurzame inrichting van het openbaar gebied voor o.a. wateropvang zijn de norm. Stimuleer en beloon bewoners om actief mee te doen aan een groene leefomgeving.

Bij Groenblauwe buitengebieden:

- De financiële bijdragen van de gemeenten Rotterdam, Lansingerland en Zuidplas aan het Recreatieschap Rottemeren blijven ten minste gelijk.
- Maximale druk op beheerders en gebruikers van landerijen en wateren om (in 2027) te voldoen aan de Europese Kader Richtlijn Water. Met name het toezicht op het gebruik van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen in de kassen- en akkerbouwgebieden intensiveren.
- Behoud en versterking van de landschappelijke en ecologische samenhang van het open groenblauwe gebied tussen de Rottemeren (Bleiswijkse Fles) en het Bentwoud: de zogenoemde Rottezooam tussen de buurtschap Kruisweg en de Oorsprong van de Rotte binnen de gemeente Lansingerland.
- Realisatie (bestuurlijk en financieel) van het zogeheten Triangelpark in Lansingerland (aan beide zijden van de nieuwe A16 Rotterdam) als ecologische stepping stone tussen Midden-Delfland en de Rottemeren.
- Realisatie van de ecologische verbindingzone tussen de Rottemeren (plasdrasgebied Eendragtspolder) en de Krimpenerwaard/Groene Hart door het Middengebied van de Zuidplaspolder, bij de realisatie van het nieuwe dorp Cortelande in de gemeente Zuidplas.
- In te zetten op extensieve openluchtrecreatie door verbetering van bestaande wandel- en fietspaden (gescheiden functies) en nieuwe verbindingen tussen de Rottemeren, het Bentwoud, de Groenzooam, het Middengebied van de Zuidplas en de Rotte met het Bentwoud.

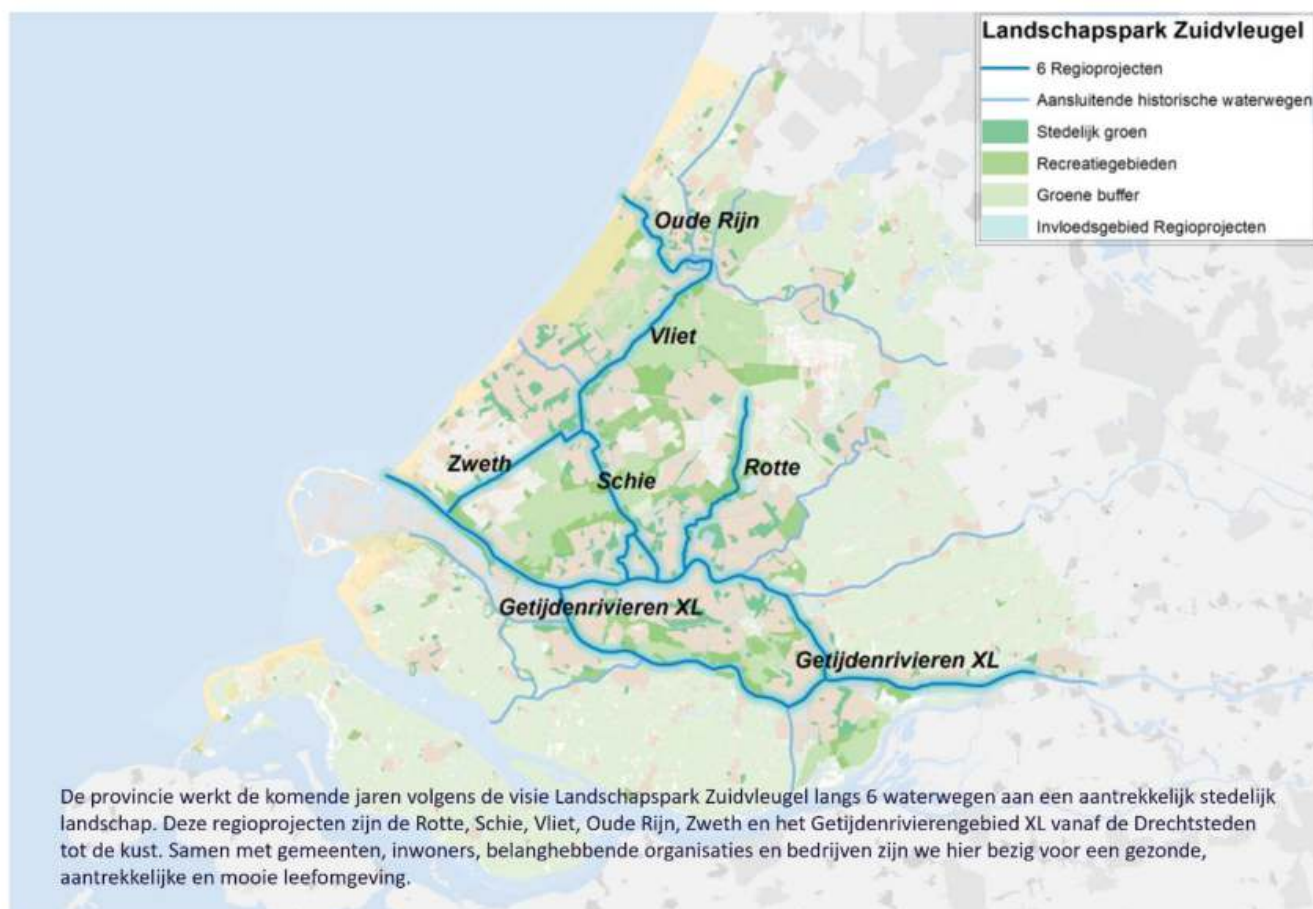

- Aandacht voor en bescherming van kleine ecologische verbindingen. In het zeer verstedelijkte gebied is de natuur een aaneenschakeling van postzegels. Groenblauwe verbindingen vormen een wezenlijk toevoeging aan natuurwaarde en de beleving daarvan.

Context en onderbouwing van onze speerpunten

Natuur- en Vogelwacht Rotta verzoekt u om in uw verkiezingsprogramma voor de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2026 een stevig standpunt in te nemen ten aanzien van het behoud, versterking en het beheer van de natuur, het landschap en de cultuurhistorische waarden in onze regio. Zowel bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen, alsook in de groenblauwe buitengebieden ten noorden en oosten van Rotterdam. Met name het Landschapspark De Rottemeren en de daarbij verbindende ecologische zones met de omgevende groenblauwe gebieden zijn daarbij van cruciaal belang en vragen om een gedeelde bestuursverantwoordelijkheid van de gemeenten Rotterdam, Lansingerland en Zuidplas.

Landschapspark de Rottemeren is een centrale schakel in de groenblauwe structuur van de stedelijke regio in de zuidelijke randstad en ligt centraal in het door de provincie Zuid-Holland benoemde Landschapspark Zuidvleugel. Robuuste landschappelijke en groenblauwe verbindingen zijn van belang voor het behoud en de versterking van de biodiversiteit in deze gebieden. Met andere woorden, maak werk van het behoud en de versterking van de gezondheid en het welzijn voor alles wat er leeft: flora, fauna en – last but not least – de mens! **Het gaat om onze leefomgeving!**

Stedelijke vernieuwingen

Voor de komende jaren zijn er ingrijpende nieuwbouwplannen voor woningen in de gemeenten Rotterdam (in-/uitbreiding in de noordoostelijke wijken), Lansingerland (Wilderszijde en Bleizo) en in Zuidplas (Cortelande). Bovendien dreigen er enorme windmolens te verrijzen in Lansingerland. De natuur en het landschap komen hierdoor steeds meer onder druk te staan. En ook niet te vergeten de Goudse wijk Westergouwe in het Restveengebied tussen de Hollandse IJssel en de rijksweg A20.

Natuur- en Vogelwacht Rotta is van mening dat bij de ontwikkeling en realisatie van grootschalige nieuwbouw en bedrijventerreinen er tenminste een collectieve verantwoordelijkheid is van alle overheden (rijk, provincie en gemeenten) om de leefbaarheid te borgen en dat daarbij tenminste wordt **uitgegaan van:**

- **Natuurinclusief en klimaatadaptief** bouwen is de norm voor nieuwbouw. Bewoners worden tijdig betrokken om actief mee te doen en om bijvoorbeeld versterking van tuinen te voorkomen.
- Behoud, bescherming en versterking van de schaarse en kwetsbare natuur binnen de bebouwde kommen.
- Meer groen in de stad, groene parkeerplaatsen en duurzame inrichting van het openbaar gebied voor o.a. wateropvang zijn de norm. Stimuleer en beloon bewoners om actief mee te doen aan een groene leefomgeving.

De door de Rijksoverheid gepropageerde *Basiskwaliteit Natuur* is ons inziens hiervoor een goed instrument: niet zo maar groen, maar groen met kwaliteit voor de biodiversiteit, zowel op het gebied van flora als van fauna. Het werken met een vastgestelde ecologische hoofdstructuur voor de hele gemeente is een goede borging voor het behoud en versterking van flora en fauna en ook bijvoorbeeld de zogenoemde **3 - 30 - 300 regel (iedereen moet vanuit zijn huis 3 bomen kunnen zien, minimaal moet de buurt voor 30% bedekt zijn met bomen en binnen 300 meter een hoogwaardig park)** is niet alleen goed voor het welzijn van de bewoners in de wijk, maar kan ook dienen als volwaardige 'stepping stone' in een verbindende ecologische zone tussen aangrenzende groenblauwe buitengebieden.

Groenblauwe buitengebieden

Het Landschapspark De Rottemeren is hét belangrijkste natuur- en recreatiegebied voor alle 800.000 inwoners in onze regio. Zoals bekend worden de belangen ten aanzien van openluchtrecreatie en natuurbescherming er behartigd door een samenwerkingsverband van de gemeenten Rotterdam, Lansingerland en Zuidplas: het Recreatieschap Rottemeren, waarbij het uitvoerend beheer wordt gedaan door Staatsbosbeheer.

Natuur- en Vogelwacht Rotta is van mening dat het Rottemereengebied een ecologisch kruispunt is in het Landschapspark Zuidvleugel. Voor het behoud en versterking van een volwaardige ecologische functie zijn hierbij de ecologische verbindingszones met en tussen de aangrenzende groenblauwe gebieden van cruciaal belang. Dat betekent ons inziens een bijzondere verantwoordelijkheid voor de regionale bestuurders die zijn verenigd in voornoemd Recreatieschap.

Nieuwjaarsreceptie 2026

Natuurcentrum Trefpunt Rotta - zaterdag 17 januari van 14.00-16.00 uur

Je bent van harte welkom om, onder het genot van een hapje en een drankje, weer even bij te praten, de onderlinge banden te verstevigen en te vernemen hoe de vereniging 'reift en zeist' ... !

Groen-aannemingsbedrijf Punt B.V.

Samen werken aan een mooie buitenruimte waarbij door middel van integrale aanpak, volgens diverse bestekken de openbare buitenruimte wordt onderhouden.

Groen-aannemingsbedrijf Punt B.V. onderhoudt de buitenruimte daar waar mogelijk op ambitieuze, duurzame en milieuvriendelijke wijze.

Gericht op het behouden en verbeteren van de biodiversiteit in gemeenten. Hierbij maken wij gebruik van natuurverenigingen, zoals de Natuur en Vogelwacht Rotta.

Samen zorgen wij voor behoud en verbetering van de flora en fauna!

Dit doen wij onder andere door het zoeken naar samenwerking in nauw overleg met kennis en kunde uit ons werk- en vakgebied. Daar waar mogelijk ander maaibeheer toepassen, circulair werken, ondersteuning aan natuurprojecten zoals: oeverwaluwanden, opzetten van diverse projecten in de buitenruimte met extra aandacht voor de aanwezige flora en fauna en het onderzoeken van potentiële mogelijkheden ter verbetering. Het project natuur en recreatiegebied 'de Groenzoom' welke wij al jaren in onderhoud hebben is een van de voorbeelden hiervan naast diverse gemeenten waaronder Woerden, Rotterdam, Ridderkerk en Zevenhuizen.

Wij zetten de juiste machines én vakbekwame medewerkers in op de juiste plaatsen zoals Red-Green, Blue Green en divers (maai-) materieel welke speciaal ingezet worden, gericht op duurzaamheid, ecologie en milieu.

Chroomstraat 1d • 3067 GN Rotterdam • Telefoon: (010) 420 60 26 • E-mail: info@groen-puntbv.nl • www.groen-puntbv.nl

MB 155 Dwergmeeuw © Chris van Rijswijk

MB 156 Canadese gans © Canadese gans

Mystery Bird

Chris van Rijswijk

MB 155

Je zult maar wonen in of bij het Rottemerengebied. Wij zijn die mazzelaars! Elk voorjaar hebben wij de mogelijkheid om dwergmeeuwen waar te nemen. Dwergmeeuwen zijn wat mij betreft de parels onder de vogels. Een leigrijze bovenzvleugel en een donkere ondervleugel met een geinig wit achterrandje. Om over hun wendbaarheid maar te zwijgen. Wat een beauties!

MB 156

De Canadese gans is niet te missen in ons werkgebied. Felle rakkers zijn het. Dit voorjaar vloog een ouder-vogel mij naar de keel in het voorbijfietsen. Zo zeg! Ternauwer-nood kon ik overeind blijven. Een gans zal ik geen kwaad doen (van de prins geen kwaad). Ik neem het hem niet kwalijk, hij kon mijn goede intenties niet ruiken.

Bijgaand 2 nieuwe foto's. Je kunt je oplossing naar mij mailen (cdvrijswijk@gmail.com) of zelf de antwoorden ophouden. De oplossing staat in het volgende nummer. Kijk ook eens op mijn website: www.birdshooting.nl

MB 157 © Chris van Rijswijk

MB 158 © Chris van Rijswijk